

RAUHAN LEIKKIPAKETTI

Sudenpennut

1. Ideapuu

Toteutus

Aluksi ryhmänjohtaja herättelee keskustelua, mikä on tärkeää elämässä/mitä asioita tarvitsemme hyvään elämään?

Vartiolainen saa rauhassa itse pohtia, mikä juuri hänelle on tärkeää ja kirjoittaa asioitaan ylös muistiin paperille.

Tässä kohtaa kannattaa haastaa ja painottaa lapsia miettimään juuri niitä ITSELLEEN tärkeitä asioita! Ja muistaa, ettei ole sellaisia kuin oikeaa ja väärää vastausta.

Jokaiselle jaetaan 1 A5 -paperiarkki, johon piirretään oman kämmenen ääri viivat, väritetään mieltymyksien mukaisesti sekä kirjoitetaan 3 valittua asiaa kämmenkohtaan näistä "Itselle tärkeitä asioista".

Lopuksi leikataan käsi irti ääri viivoja pitkin ja palauttaa tuotos ryhmänjohtajalle.

Ryhmänohjaajan tehtävät

- Ota 1 A2 -arkki
- Leikkaa ja liimaa paperille puunrunko valitsemastasi materiaalista, esim. ruskea kartonki.
- Liimata kaikkien lasten kädet puuhun puun "lehdiksi" niin, että lasten tekstit kuitenkin näkyvät.
- Myös ryhmänohjaaja saa tehdä oman "Mikä minulle on tärkeää?" -idealehden ja liimata sen sekaan.

2. Tietosanakirja

Pienille lapuille on kirjoitettu sanoja (esim. turvallisuus, ystävyys, väkivallattomuus, ihmisoikeudet...). Ryhmäläiset vetävät kukin vuorollaan yhden sanan. Heidän tulee selittää mitä sanalla tarkoitetaan.

3. Meidän vartiossa kaikki tykkää suklaasta

Yrittäkää keksiä viisi asiaa, jotka yhdistävät kaikkia vartiossa olijoita. Asiat voivat liittyä harrastuksiin, asioihin joista pidätte, asuinpaikkaan tms. Tärkeää on, ettei ryhmänohjaaja liikaa ohjaa etsintää, vaan että vartiolaiset joutuvat itse pohtimaan miten asiaa lähestyvät.

Voitte tehdä löytyneistä asioista luokkanne oveen julisteen, profiilin muiden nähtäväksi.

Pohtikaa kokoamisen jälkeen yllättikö jokin löytö? Luulitteko tehtävän olevan vaikeampi/helpompi? Voisivatko samat vastaukset löytyä esimerkiksi ystävyyslippukunnista Keniasta tai Yhdysvalloista?

SEIKKAILIJAT

1. Kirjoituskone

Kirjoitetaan fläppitaululle erilaisia käsitteitä, kuten rauha, väkivallattomuus, tasa-arvo, lapsen oikeudet, demokratia, väkivallattomuus, konflikti, ristiriita jne.

Asetutaan ringiin, jaetaan kaikille yksi tai useampi kirjain aakkosjärjestyksessä.

Lopuksi jaetaan vielä välilyönti ja väliviiva ja muut mahdolliset merkit. Jokainen painaa mieleensä mitä merkit sai. Muistamista voi helpottaa, mikäli kaikki vielä piirtävät omat merkkinsä eteensä ilmaan käsillään.

Nyt vartion on tarkoitus toimia kirjoituskoneena yhdessä. Valitaan ensimmäinen sana. Kirjain kirjoitetaan taputtamalla. Puhetta ei käytetä. Jokainen seuraa mielessään missä kirjaimessa ollaan menossa. Rauhallinen tahti on hyvä. Jos sana on vaikka rauha aloitetaan hiljaisuudesta ja se jolla on r-kirjain taputtaa ensimmäisenä kätensä yhteen, a-kirjain on toinen jne.

Jos harjoitukseen halutaan haastetta, voidaan muodostaa lyhyitä lauseita yhdessä. Muista tällöin myös piste!

2. Tietosanakirja

Pienille lapuille on kirjoitettu sanoja (esim. turvallisuus, ystävyys, väkivallattomuus, ihmisoikeudet...). Ryhmäläiset vetävät kukin vuorollaan yhden sanan. Heidän tulee selittää mitä sanalla tarkoitetaan.

3. Mitä ihminen tarvitsee elääkseen rauhassa?

Kerätkää asioita paperilapuille. Pareittain vedetään hatusta lappu ja esitetään miimisesti ilman puhetta mitä paperilla lukee, muut yrittävät arvata mistä on kysymys.

Kuva: Nico Holmberg

TARPOJAT

1. Syrjivät vessat

Keskustelkaa, mikä ero on syrjinnällä ja hyväksyttävällä erottelulla. Pohtikaa, onko kyse syrjinnästä vai hyväksyvästä erottelusta, kun rakennetaan erikseen vessat:

- pojille ja tytöille
- liikuntarajoitteisille ja vammattomille
- lapsille ja aikuisille
- rikkaille ja köyhille

2. Rauhantekijän roolit

Ryhmä nostaa esiin eri rooleja, joissa he toimivat, kuten koululainen, opiskelija, kaveri, kummi, tytär, poika, naapuri, kirjastonkäyttäjä, esimies, alainen, jne.

Ohjaaja voi toimia kirjurina ja kirjoittaa esim. fläppitaululle esiin ryhmän jäsenten luettelemia rooleja.

Miten näissä rooleissa voit toimia rauhantekijänä? Kukin miettii hetken itseään lähelle tulevaa roolia.

Käydään kierros, jossa jokainen sanoo idean, miten toimii tai voisi toimia rauhantekijänä omassa roolissaan. Esimerkiksi "Olen partiolainen ja pyrin siihen, että juuri partiossa aloittavat voisivat kokea partion turvallisena paikkana. Olen tukena heille. Puhun heille."

Keskustellaan yhdessä, miten kukin koki tämän mietiskelyn. Onko vaikeaa/helppoa olla rauhantekijänä ja miksi?

Kuitenkin omilla teoillaan, jokainen voi omassa elämässään olla lisäämässä tai vähentämässä rauhaa ja sopua.

Kuva: Veera Melvasalo

SAMOAJAT

1. Jana

Piirretään kuvitteellinen jana huoneen keskelle, toiseen päähän sana kyllä ja toiseen sana ei tai eri mieltä ja samaa mieltä. Ryhmänjohtaja esittää väittämiä/kysymyksiä, jotka liittyvät käsiteltyyn aiheeseen. Vartiolaiset siirtyvät janalla siihen kohtaan, joka vastaa heidän käsitystään asiasta. Jokaisen väitteen jälkeen kysellään halukkailta perusteluja miksi valitsivat juuri sen paikan janalla.

On hyvä käydä ainakin molemmissa ääripäissä janaa sekä keskellä.

Väittämiä harjoituksessa voivat olla esimerkiksi nämä:

- Koulussa on turvallista
- Partiossa on turvallista
- Suomessa naisten ja miesten välillä on tasa-arvo
- Jokaisella on oikeus valita asuinpaikkansa
- On vaikea pyytää anteeksi
- Kuolemanrangaistus pitää kieltää
- Oman mielipiteen sanominen on helppoa
- Kaikilla on oikeus puhtaaseen veteen
- Voin vaikuttaa siihen, että maailmasta tulisi oikeudenmukaisempi paikka

2. Rauhantie

Tarvitset post-it lappuja sekä vihan pyramidin (liite 1) heijastettuna tai monisteena

Kerro aluksi, että harjoituksessa on tarkoitus pohtia sitä, mitä eri toimijat yhteiskunnassa voivat tehdä vihan ja väkivallan kulttuuriin (esimerkiksi ennakkoluulojen ja syrjinnän) ennaltaehkäisemiseksi tai siihen puuttumiseksi. Millaiset teot edistävät ja vahvistavat yhdenvertaisuutta yhteiskunnassa?

Jaa vartiolaiset ryhmiin.

Jaa ryhmille eri yhteiskunnan toimijoiden roolit (Eri toimijoita: oppilas, opettaja, nuorisotyöntekijä, toimittaja, taiteilija, poliisi, tuomari, kansanedustaja, presidentti...)

Ryhmien tehtävänä on annetusta roolistaan käsin pohtia mitä vaikuttamisen mahdollisuuksia on puuttua vihan ja väkivallan kulttuuriin? Mitä eri mahdollisuuksia on oppilaalla, entä opettajalla ja niin edelleen? Jokainen ryhmä kirjoittaa konkreettiset vaikuttamisteot ylös post-it lapuille, jokainen teko omalle lapulleen.

Käykää yhdessä läpi ryhmien vastaukset. Purun yhteydessä kokoa ryhmien post-it -laput taululle ja pohtikaa yhdessä, mihin vihapyramidin osioon eri toimijat voivat teoillaan vaikuttaa.

Purkukeskustelu: Kysy oppilailta millaisia ajatuksia harjoitus heissä herätti. Pyri herättelemään keskustelua ja kiinnitä oppilaiden huomio siihen, että portaiden ensimmäisillä tasoilla on paljon vaikutusmahdollisuuksia, jolloin jokainen voi arkielämässään pienillä teoilla vaikuttaa ja luoda muutosta. Mitä ylemmäs portailla nousee, sitä rajallisemmaksi käyvät myös vaikutusmahdollisuudet.

VAELTAJAT

1. Ajatuksia rauhasta

Tulosta seuraavat mietelauseet rauhasta. Rutista erilleen leikatut lauseet kulhoon. Vartiolaiset jakautuvat 3-4 hengen ryhmiin ja nostavat ryhmälleen oman lauseen. Yhdessä he pohtivat: Mitä lauseella halutaan sanoa?

Vartiolaiset keksivät jonkin arkipäiväisen tilanteen, jossa ajatus todentuu. Esimerkiksi Gandhin lausuma "Rauhaan ei ole tietä, rauha on tie" = sillä on merkitystä yleisen ilmapiirin ja siten rauhan kannalta, hymyiletkö aamuisin bussinkuljettajalle vai et.

Vartiolaiset piirtävät ajatukselle symbolin, joka voi olla hyvinkin abstrakti ja luova. Voitte myös hakea ympäristöstä, luonnosta jonkin kappaleen, joka kuvastaa mietelauseen ajatusta.

Käykää lauseet ja tuotokset yhdessä läpi.

Tulostettavat mietelauseet

"Vaarallisimpia eivät ole ns. pahat ihmiset, vaan hyvät – me kaikki, jotka pysymme välinpitämättöminä epäoikeudenmukaisuuksia ja vääryyksiä kohdatessamme." [It's not the violence of the few, but the silence of the many.] – Martin Luther King
"Vaikka tietäisin, että maailma tuhoutuu huomenna, istuttaisin puuntaimen vielä tänään." – Martti Luther
"Pedot eivät raatele omaa heimoansa. Me olemme kaikki Ihmisen heimoa." – Katri Vala
"Jostakin syystä pidetään erityisen rohkeana ja tarkkanäköisenä sitä, että asioihin suhtaudutaan synkästi, ja tuhahdetaan halveksivasti jokaiselle joka uskaltaa hiiskahtaakin maailman valkenemisesta." – Göran Palm (ruotsalainen kriitikko, esseisti ja runoilija)
"Sanat eivät naarmuta." – Ruandalainen sananlasku
"En ole koskaan tavannut ketään, joka ei olisi ollut sotaa vastaan. Jopa Hitler ja Mussolini olivat, omien sanojensa mukaan." – David Low
"Silmä silmästä tekee koko maailman sokeaksi." – Mohandas Gandhi
"Kynä on miekkaa mahtavampi." – Edvard Bulver-Lytton

2. Ryhmän slogan/motto rauhasta

Ryhmä jaetaan pienryhmiin. Pienryhmissä mietitään, millaisia rauhaan liittyviä asioita liittyy hyvään, turvalliseen ja rauhalliseen ryhmätoimintaan. Ryhmäläiset heittelevät vapaasti ajatuksiaan.

Valitkaa, mikä on tärkeintä ja muotoilkaa siitä ryhmänne slogan-tunnuslause. Lauseen voi kirjoittaa isolle paperille ja piirtää, leikata lehdistä tms. kuvia vahvistamaan asiaan.

Sen jälkeen ohjaaja jakaa jokaiselle tyhjän lapun. Lappuihin kukin kirjoittaa oman lupauksensa, miten aikoo toteuttaa sloganin ideaa.

Käydään kierros, jossa jokainen lukee lupauksensa ja kertoo ensimmäisen askeleensa sen toteuttamiseen.

Liitteet

<https://ahtisaaripaiva.fi/materiaalitkouluille>

[Gloaalikasvatuksen harjoituksia – Rauhankoulu](#)

[Rauhan rakentajat matkalaukku – Rauhan kasvatusinstituutti](#)